

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksestä laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Eduskunta on 1 päivänä kesäkuuta 1994 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 107 laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina nuorempi hallitussihteeri Pekka Humalto ja ylilääkäri Matti Lamberg sosiaali- ja terveysministeriöstä, nuorempi hallitussihteeri Ulla Liukkunen ja ylilääkäri Vesa Parvi työministeriöstä, budjettineuvos Pertti Tuhkanen valtiovarainministeriöstä, osastopäällikkö Kaarina Ronkainen ja työterveyshuoltopäällikkö Arto Laine kansaneläkelaitoksesta, professori Kaj Husman Työterveyslaitoksesta, erityisasiantuntija Sinikka Huhtala Suomen Kuntaliitosta, asiamies Riitta Kaihilahti Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitosta, sosiaalipoliittinen asiamies Markku Koponen Liiketyönantajain Keskusliitosta, tutkimussihteeri Kaija Kallinen Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöstä, asiamies Riitta Työläjarvi Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:sta, lakimies Anna Lundén Suomen Yrittäjien Keskusliitosta, puheenjohtaja Tapio Ropponen Suomen Teollisuuslääketieteen Yhdistyksestä, työterveyshoitaja Mervi Sandsund Suomen Työterveyshoitajaliitosta ja johtava työterveyslääkäri Olli Tiitola Työterveysyhteisöjen Liitosta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan työterveyshuollon kustannusten korvaamista koskevia sairausvakuutuslain säännöksiä muutettavaksi. Työterveyshuollon korvattava toiminta määriteltäisiin uudelleen ryhmittelemällä se kahteen korvausluokkaan. Korvausta suoritettaisiin aiheutuneista kustannuksista. Korvausta maksettaisiin korvausluokittain enintään valtioneuvoston vahvistamien ja kansaneläkelaitoksen tarkemmin määrittämien perusteiden mukaan työntekijäkohtainen laskennallinen enimmäismäärä. Uudistuksesta ei aiheutuisi muutoksia työterveyshuollon keskimääräiseen kustannustasoon, mutta käytettävissä olevat voimavarat kohdistuisivat enemmän ehkäisevään ja työkykyä ylläpitävään toimintaan. Esitys liittyy valtion vuoden 1995 talousarvioon ja on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1995 alusta.

Työterveyshuolto on työntekijöiden terveyden kannalta merkittävää, työnantajien kannalta työvoiman toimintakykyä edistävää ja kansantaloudellisesti tärkeää toimintaa. Sillä on merkitystä myös eläkekustannusten kannalta, koska hyvin ja tehokkaasti hoidettu työterveyshuolto ehkäisee ennen aikaista eläkkeelle siirtymistä. Tästä syystä on säilytettävä työnantajalle työterveyshuollon järjestämisestä suoritettavan korvauksen taso sellaisena, että työnantajat jatkuvasti tuntevat kiinnostusta hyvän työterveyshuollon tason ylläpitämiseen.

Kun ehkäisevällä toiminnalla ja sairauksien hoidolla on monessa tapauksessa kiinteä yhteys, tulee molempiin maksettavan korvauksen olla samantasoinen. Työterveyshuollon ehkäisevän ja sairaanhoitoa koskevan toiminnan yhteyteen viitaten valiokunta pitää tärkeänä myös sitä, että yrittäjän ja omaa työtään tekevän työterveyshuoltoa voitaisiin korvata molemmissa suhteissa samanlaisin perustein kuin työntekijöiden työterveyshuoltoa. Tästä syystä on työterveyshuoltolakea kehitettävä siten, että tarpeettomat ja keinotekoiset esteet yrittäjien työterveyshuoltoon järjestetyn sairaanhoidon kustannusten korvauksiin poistetaan.

Työterveyshuollon kattavuus on tärkeää. Tästä syystä on jatkuvasti pyrittävä toisaalta parantamaan ennen kaikkea pienten yritysten edellytyksiä järjestää työterveyshuoltoa ja toisaalta pidettävä huolta siitä, että työllisen työvoiman määrän lisääntyessä myös työterveyshuolto kykenee vastaamaan tästä aiheutuvaan tarpeellisen toiminnan laajenemiseen.

Yksi uudistettavan lainsäädännön keskeisiä käsitteitä on hyvä työterveyshuoltokäytäntö. Valiokunnan käsityksen mukaan tämäntapaiset määritelmät on yksilöitävä riittävän korkealla tasolla, ensisijaisesti laissa ja asetuksessa. Valiokunta korostaa, että annettaessa tarkempia määryksiä hyvää työterveyshuoltokäytäntöä koskevista periaatteista on noudatettava hallituksen esityksen perusteluista ilmeneviä periaatteita. Myös näiden periaatteiden toteuttaminen on kytkettävä siihen seurantaan, jota ehdotetun uudistuksen johdosta on tarkoitus tehdä. Samalla

on selvitettävä asian tarkoituksenmukainen säädöstämistaso.

Hallituksen esityksen 29 a §:n mukaan työterveyshuollon korvauksen perustaksi määritellään työntekijäkohtainen laskennallinen enimmäismäärä, jota tarkistetaan vuosittain yleistä kustannuskehitystä vastaavasti. Valiokunta pitää tärkeänä, että tätä kustannuskehitystä seurataan ja seurannan ja kokeilujen perusteella pidetään huolta siitä, että kustannusvastaavuus korvauksissa säilyy.

Työterveyshuollossa on sekä ehkäisevä toiminta että sairaanhoito ymmärrettävä laajasti,

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, varapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Kempainen, Kuit-

ihmisen koko fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin käsittäväksi. Tästä syystä valiokunta, viitaten muun muassa työkyvyttömyyseläkkeiden myöntämisen tavanomaisimpiin syihin, korostaa henkisen työterveyshuollon merkitystä.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

tin, Muttilainen, Nordman, Perho-Santala, Puisto ja Vehkaoja sekä varajäsenet P. Leppänen ja M. Pietikäinen.

Vastalause

Hallitus ilmoittaa esityksensä tavoitteeksi edistää entistä paremmin ennalta ehkäisevää työterveyshuoltoa. Tähän kauniiseen tavoitteeseen ei päästä varsinkaan laman aikana, ellei työterveyshuollon kustannuksia jaeta valtion ja työnantajien kesken kohtuullisella tavalla. Taloudellisessa ahdingossa yritykset pyrkivät säästämään myös työterveyshuollossa. Työntekijöiden heikentyneen terveydentilan aiheuttamat kustannukset koituvat lopulta julkisen terveydenhuollon maksettaviksi. Siksi esitämme, että työterveyshuollon kustannuksista korvataan 55 prosenttia.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 29 a § näin kuuluvana:

29 a §

Edellä 29 §:n 1—3 momentissa tarkoitetuista kustannuksista korvataan 55 prosenttia valtioneuvoston korvausluokittain vahvistamien perusteiden mukaan siten kuin kansaneläkelaitos tarkemmin määrää. Maksettava korvaus määräytyy työntekijäkohtaisen laskennallisen enimmäismäärän mukaan. Työterveyshuoltolain 8 §:ssä tarkoitettulle neuvottelukunnalle on varattava mahdollisuus lausunnon antamiseen asiasta ennen kuin valtioneuvosto vahvistaa perusteet. Enimmäismääriä tarkistetaan vuosittain yleistä kustannuskehitystä vastaavasti.

(2 mom. kuten valiokunnan mietinnössä)

Helsingissä 20 päivänä kesäkuuta 1994

Ulla Anttila
Virpa Puisto

Jouko Skinnari
Marjatta Vehkaoja

Kyllikki Muttilainen
Pekka Leppänen